

НАВЧАЛЬНИЙ КУРС «Основи таврійського розпису для початківців»

Розроблений в межах проекту
«Миколаїв: місто, яке навчається і
навчає» фахівцями
ГО «ЦНОД «Південь»» у партнерстві з
DVV International Ukraine

ОПИС ПРОГРАМИ КУРСУ

№	Інформація про програму курсу	Характеристики
1	Назва курсу	<i>Основи таврійського розпису для початківців</i>
2	Автор(и) програми курсу	Паранюк Л.М., художник, експерт та викладач із таврійського розпису ГО «ЦНОД «Південь»», співавтор видань про таврійський розпис; Сікаленко Р.О., методист ГО «ЦНОД «Південь»» (проект «Миколаїв: місто, яке навчається і навчає»), експерт із таврійського розпису, автор та співавтор видань про таврійський розпис, автор та співорганізатор регіональних проектів із ідентичності Миколаївщини
3	Актуальність та особливості реалізації курсу	Запит щодо вивчення та оволодіння таврійським розписом з кожним роком зростає, особливо після внесення його у листопаді 2025 року Наказом Міністерства культури України № 915 від 12.11.2025 року «Про включення до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України» як традицію і практику просторового та ужиткового оздоблення на Миколаївщині було внесено до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України, завдяки чому він отримав свій охоронний номер «116 н.к.с.». Рішення ухвалено на підставі протоколу засідання Експертної ради з питань нематеріальної культурної спадщини при Міністерстві культури України від 28 жовтня 2025 року. Так, з 2022 року, коли після початку повномасштабного вторгнення гостро постало питання ідентичності краю, цінності та правдивості його історії та культури, Миколаївщина активізувала роботу в напрямку навчання та популяризації розпису. Додатково зріс запит на унікальну сувенірну продукцію з аутентичним розписом – візитівкою та брендом області. Безліч розписних керамічних тарелів та іншої продукції помандрували усім світом, щоб сказати комусь особливому «Дякую» або стати подарунком для дипломатів, політиків, меценатів, партнерів тощо та розповісти про унікальність південного краю, його красу та цінності. Вихователі, вчителі, викладачі, науковці, майстри та художники, кондитери, дизайнери, ілюстратори, представники туристичного бізнесу й звичайні мешканці регіону – цільова аудиторія постійно зростає та розширюється. Щоб задовольнити всі запити та надати базові знання усім охочим, було створено даний навчальний курс. Програма складається з 10 занять, кожне з яких відведено конкретній темі та створенню випускної роботи. В контексті навчання розглядається вся теоретична база та методологія нанесення розпису

		на різні поверхні. Формою контролю результатів навчання є виготовлення та презентація власної авторської роботи, а також участь у підсумковій виставці. На підготовку випускної роботи відводиться 2,5 заняття. В перспективі: розробка різноманітних навчальних та просвітницьких ініціатив, культурних заходів, проєктів, участь у персональних виставках та виставках-конкурсах, створення особистого портфоліо, презентації виготовлених робіт на районних (обласних) виставках-конкурсах тощо, а також поява власних клієнтів – замовників продукції, створення власного бренду й не тільки.
4	Цільові групи та їх потреби	Жителі міста Миколаєва та області, а також усієї України і закордоння, які бажають долучитися до творчої програми з таврійського розпису і мають потребу (зацікавлені) в оволодінні професійними навиками та знаннями з даного напрямку, а також представники творчих напрямків (дизайнери, модельєри, вчителі художнього напрямлення і т.д.) та бізнес-спільноти. Основні потреби, які прагне задовольнити аудиторія учасників: • оволодіти базовими знаннями з таврійського розпису, знати його особливості, вміти відрізняти від інших розписів; • навчитися розписувати різні вироби, створювати власні та уміло працювати з необхідними матеріалами, інструментами; • посилити відчуття власної та локальної ідентичності, гордості за культуру рідного краю; • підвищити власний рівень майстерності, активізувати внутрішні ресурси та потенціал; • знайти однодумців і навчитися працювати в команді, щоб кожен її член відчував себе її важливою частиною; • покращити творчий рівень життя власних громад, навчальних та культурних закладів, бізнесу тощо; • вміло застосовувати отримані знання на практиці та використовувати їх у нових соціально-економічних умовах при адаптації в сучасному світі; • знайти можливість для додаткового заробітку та відкриття/реорганізації власної справи; • перетворити хобі у бізнес тощо
5	Ціль навчального курсу	Створення передумов для активної популяризації таврійського розпису на теренах Миколаївщини та України в цілому, окреслення перспектив нових проєктів, ідей та творчих колаборацій, додаткового заробітку, розвитку та брендування бізнесу тощо шляхом оволодіння основами розпису в навчальній діяльності
6	Задачі навчальної програми курсу	Навчальний курс «Основи таврійського розпису для початківців» носить практико-орієнтований характер, і спрямований на оволодіння учасниками основними прийомами та техніками таврійського розпису.

		У ході її реалізації викладач ставить перед собою наступні завдання: • Розкрити творчий потенціал кожного учасника курсу. • Ознайомити та допомогти їм засвоїти базові поняття та знання з таврійського розпису, а також дізнатися більше про призначення матеріалів, їх властивості, особливості використання в роботі. • Посилити в учасників навчання відчуття власної та локальної ідентичності, гордості за культуру рідного краю. • Навчити раціонально організовувати робоче місце, знаходити необхідну інформацію з теми в різних джерелах, скласти послідовність (алгоритм) виконання технологічних операцій для розпису того чи іншого предмету (матеріалу), обирати матеріали та інструменти для виконання робіт. • Навчити створювати власні роботи в таврійському розписі, а також творчо їх презентувати. • Допомогти зрозуміти, як саме навчання може допомогти в подальшому мати додатковий прибуток, розвиватися професійно, генерувати нові творчі ідеї тощо. Програма курсу надає можливість здійснювати індивідуальний підхід до кожного, хто навчається, розкривати його особистісні та творчі здібності
7	Очікувальні результати	12 представників міста Миколаєва та області, а також усієї України і закордоння, які бажали долучитися до творчої програми з таврійського розпису і мали потребу (зацікавлені) в оволодінні професійними навиками та знаннями з даного напрямку, а також представники творчих напрямків (дизайнери, модельєри, вчителі художнього напрямлення і т.д.) та бізнес-спільноти, набудуть практичні знання та навички в напрямку оволодіння та розуміння специфіки таврійського розпису як елементу НКС, а саме: • засвоять базові поняття та знання щодо таврійського розпису, його цінність та унікальності, а також дізнаються більше про призначення матеріалів розпису, їх властивості, особливості використання в роботі; • посилять відчуття власної та локальної ідентичності, гордості за культуру рідного краю; • засвоять основні методи роботи, техніки, алгоритми тощо щодо розпису на різних поверхнях; • зрозуміють специфіку розпису, важливість дотримання стилю, ідеї, важливість правильного підбору кольорової гами, символіки тощо; • навчатимуться тонкощам роботи з різноманітними фарбами, пензлями й не тільки, а також підбирати інструменти й матеріали для роботи, відповідно поверхні, яку розписують; • почнуть самостійно створювати власні роботи, орнаментальні композиції, орієнтуючись на якість аналогів викладача та інших прикладів; • віднайдуть свій індивідуальний стиль у представленому виді творчості;

		розпочнуть виготовляти та продавати власні вироби, розвиватися професійно, генерувати нові творчі ідеї тощо.
8	Тривалість курсу	50 годин
9	Тематична складова	Вступ. Історія. Техніка розпису. Обладнання. Основні мазки. Тематика і символіка. Стилізація. Поєднання основних елементів у більш складні. Кольорознавство. Кольорова гама розпису. Виконання елементів у кольорі, послідовність. Основи композиції. Орнаменти, їх різновиди. Технологія розпису стін. Симетрична композиція. Технологія розпису по тканині. Розпис керамічних поверхонь. Сюжетна композиція в таврійському розписі
10	Кваліфікація викладачів (тренерів) для навчання	1. Досвід роботи викладачем з таврійського розпису. 2. Наявність портфоліо

Опис окремих занять

у межах навчального курсу
«Основи таврійського
розпису для початківців»

Місце проведення: майстерня таврійського розпису ГО «ЦНОД «Південь»» (м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 3).

Час проведення: щосуботи з 10 до 15:00 (10 занять – 50 годин).

Учасники: представники міста Миколаєва та області, а також усієї України і закордоння, які бажають долучитися до творчої програми з таврійського розпису і мають потребу (зацікавлені) в оволодінні професійними навиками та знаннями з даного напрямку, а також представники творчих напрямків (дизайнери, модельєри, вчителі художнього напрямлення і т.д.) та бізнес-спільноти.

Ціль: створення передумов для активної популяризації таврійського розпису на теренах Миколаївщини та України в цілому, окреслення перспектив нових проєктів, ідей та творчих колаборацій, додаткового заробітку, розвитку та брендування бізнесу тощо шляхом оволодіння основами розпису в навчальній діяльності.

Спрямованість – мотиваційна (орієнтована на активізацію творчих здібностей та зацікавленість), художньо-естетична, навчально-практична.

Задачі:

- розкрити творчий потенціал кожного учасника курсу;
- ознайомити та допомогти їм засвоїти базові поняття та знання з таврійського розпису, а також дізнатися більше про призначення матеріалів, їх властивості, особливості використання в роботі;
- посилити в учасників навчання відчуття власної та локальної ідентичності, гордості за культуру рідного краю;
- навчити раціонально організовувати робоче місце, знаходити необхідну інформацію з теми в різних джерелах, складати послідовність (алгоритм) виконання технологічних операцій для розпису того чи іншого предмету (матеріалу), обирати матеріали та інструменти для виконання робіт;
- навчити створювати власні роботи в таврійському розписі, а також творчо їх презентувати;
- допомогти зрозуміти, як саме навчання може допомогти в подальшому мати додатковий прибуток, розвиватися професійно, генерувати нові творчі ідеї тощо;
- попередити можливі ризики, оцінивши специфіку групи по засвоєнню матеріалу та її активності.

Технічне оснащення і матеріали:

Різнманітні види фарб, пензлів та олівців, гумки для стирання, підстругачки, аркуші різного формату та призначення, палітри, ємкості для води, серветки чи паперові рушники, паперові та дерев'яні заготівки, приклади робіт, ноутбук, проєктор, екран для проєктора, фліп-чарт, папір для фліп-чарта, канцелярське приладдя тощо.

План реалізації занять програми навчального курсу

**«Основи Таврійського
розпису для початківців»**

(50 годин 00 хвилин)

**План реалізації занять програми навчального курсу
«Основи Таврійського розпису для початківців»
(50 годин 00 хвилин)**

Час	Тема	Методи, навчальні матеріали	Очікувані результати	Уточнення/ рекомендації
ЗАНЯТТЯ 1. Вступ. Історія. Техніка розпису. Обладнання. Основні мазки				
00:00-00:30	Презентація навчального курсу «Основи таврійського розпису для початківців»	Презентація	Учасники знають, що представляє собою програма курсу, її цілі та задачі	
00:30-01:00	Знайомство з групою. Презентація викладача та його творчості	Знайомство, мотивування аудиторії до роботи, презентація майстра та його творчості	Учасника успішно адаптуються в групі серед знайомих та незнайомих людей, заради подальшої комфортної роботи; мають уявлення про творчість викладача	
01:00-01:30	Історія таврійського розпису. Техніка розпису	Презентація. Лекція	Учасники знають історію виникнення та дослідження таврійського розпису; розуміються на техніці	
01:30-02:45	Обладнання. Матеріалознавство: необхідні знання про інструменти та матеріали, що використовуються в розписі. Техніка безпеки	Презентація матеріалів та технічного приладдя	Аудиторія знає, як правильно називається той чи інший матеріал, обладнання, яке призначення вони мають, про особливості вибору для розпису тієї чи іншої роботи тощо. Учасники ознайомлені та використовують у подальшій роботі правила безпечної праці	
02:45-03:00	Кава-брейк			
03:00-03:15	Основні мазки	Пояснення. Презентація	Учасники опановують 5 основних мазків таврійського розпису: «краплинку», «човник», «хвильку», «гачок», «руки берегині».	
03:15-04:45	Основні мазки. Магнітик	Майстер-клас та індивідуальна практична робота над розписом власних магнітиків	Учасники розписують дерев'яний магнітик, засвоюють алгоритм та техніку роботи	
04:45-05:00	Підсумки роботи на занятті та обмін враженнями	Презентація робіт учасниками. Підведення підсумків роботи в цілому. Відповіді на питання	Учасники обмінюються враженнями, вчаться презентувати свою індивідуальну роботу, розширюють знання за допомогою додаткових питань та систематизують набуту інформацію	

ЗАНЯТТЯ 2. Тематика і символіка. Стилзація. Поєднання основних елементів у більш складні				
00:00-00:15	Повторення правил техніки безпеки. Знайомство з планом роботи на занятті	Обговорення	Учасники згадують правила техніки безпеки та налаштовуються на практичну роботу	
00:15-01:00	Тематика і символіка. Стилзація	Лекція. Презентація	Учасники засвоюють знання про тематику і символіку таврійського розпису, його стилзацію	
01:00-02:00	Поєднання основних елементів («краплинка», «човник», «хвилька», «гачок», «руки берегині») у більш складні (риби, маяки, птахи і т.д.)	Лекція. Презентація	Учасники дізнаються про шляхи методи поєднання основних елементів у більш складні композиції	
02:00-02:15	Кава-брейк			
02:45-04:45	Опанування більш складних елементів, створених завдяки поєднанню основних. Стрічковий орнамент	Пояснення. Презентація готових моделей. Індивідуальна робота «Листівка» під наглядом викладача	Учасники ознайомлені з готовою моделлю (зразком), алгоритмом її створення та важливими нюансами роботи. Засвоїли алгоритм та техніку комбінування основних елементів у складні: риби, птахи, рослинні мотиви; знають як та самостійно створюють листівку з використанням більш складних елементів та стрічкового орнаменту	
04:45-05:00	Підсумки роботи на занятті та обмін враженнями	Презентація робіт учасниками. Підведення підсумків роботи в цілому. Відповіді на питання	Учасники обмінюються враженнями, вчать презентувати свою індивідуальну роботу, розширюють знання за допомогою додаткових питань та систематизують набуту інформацію	
ЗАНЯТТЯ 3. Кольорознавство. Кольорова гама розпису. Виконання елементів у кольорі, послідовність				
00:00-00:15	Повторення правил техніки безпеки. Знайомство з планом роботи на занятті	Обговорення	Учасники згадують правила техніки безпеки та налаштовуються на практичну роботу	
00:15-02:45	Кольорознавство (тон, контраст і т.д.). Кольорова гама розпису	Лекція. Презентація. Створення власної наочної палітри	Учасники мають уявлення про основну кольорову гаму таврійського розпису, специфіку змішування і нанесення кольорів; створюють власну пам'ятку-палітру	
02:45-03:00	Кава-брейк			
03:00-04:45	Виконання елементів у	Пояснення.	Учасники знайомі з готовими моделями (зразками),	

	кольорі, послідовність. Створення ескізів та розпис святкового плакату	Презентація готових моделей. Індивідуальна робота під наглядом викладача	алгоритмом їх створення та важливими нюансами роботи. Засвоїли алгоритм та техніку комбінування основних кольорів у різноманітних роботах, вдосконалюють навички розпису. Створили власний святковий плакат	
04:45-05:00	Підсумки роботи на занятті та обмін враженнями	Презентація робіт учасниками. Підведення підсумків роботи в цілому. Відповіді на питання	Учасники обмінюються враженнями, вчать презентувати свою індивідуальну роботу, розширюють знання за допомогою додаткових питань та систематизують набуту інформацію	
ЗАНЯТТЯ 4. Основи композиції. Орнаменти, їх різновиди. Технологія розпису стін				
00:00-00:15	Повторення правил техніки безпеки. Знайомство з планом роботи на занятті	Обговорення	Учасники згадують правила техніки безпеки та налаштовуються на практичну роботу	
00:15-02:45	Основи композиції. Орнаменти, їх різновиди. Технологія розпису стін	Лекція. Презентація	Учасники знайомляться з основами композиції в таврійському розписі, різновидами орнаментів, що популярні в даному виді мистецтва, їх призначенням. Дізнаються про матеріали, інструменти та послідовність виконання розпису на стінах	
02:45-03:00	Кава-брейк			
03:00-04:45	Панно. Замкнена орнаментальна композиція в колі або квадраті	Індивідуальна практична робота під наглядом викладача	Учасники удосконалюють вміння комбінування основних кольорів, розвивають навички розпису та створюють замкнену орнаментальну композицію в колі чи квадраті	
04:45-05:00	Підсумки роботи на занятті та обмін враженнями	Презентація робіт учасниками. Підведення підсумків роботи в цілому. Відповіді на питання	Учасники обмінюються враженнями, вчать презентувати свою індивідуальну роботу, розширюють знання за допомогою додаткових питань та систематизують набуту інформацію	
ЗАНЯТТЯ 5. Симетрична композиція. Технологія розпису по тканині				
00:00-00:15	Повторення правил техніки безпеки. Знайомство з планом роботи на занятті	Обговорення	Учасники згадують правила техніки безпеки та налаштовуються на практичну роботу	
00:15-02:45	Симетрична композиція	Лекція.	Учасники мають уявлення про симетричну	

	«Дерево життя»	Презентація	композицію; ефективно опрацьовують практичні навички розпису	
02:45-03:00	Кава-брейк			
03:00-04:45	Технологія розпису по тканині, створення ескізу для розпису шопера.	Пояснення. Індивідуальна практична робота під наглядом викладача	Учасники знайомляться з технологією розпису по тканині, алгоритмом створення ескізів та важливими нюансами роботи; розробляють ескіз для розпису сумки шопера.	
04:45-05:00	Підсумки роботи на занятті та обмін враженнями	Презентація робіт учасниками. Підведення підсумків роботи в цілому. Відповіді на питання	Учасники обмінюються враженнями, вчаться презентувати свою індивідуальну роботу, розширюють знання за допомогою додаткових питань та систематизують набуту інформацію	
ЗАНЯТТЯ 6. Технологія розпису по тканині (продовження)				
00:00-00:15	Повторення правил техніки безпеки. Знайомство з планом роботи на занятті	Обговорення	Учасники згадують правила техніки безпеки та налаштовуються на практичну роботу	
00:15-02:45	Симетрична композиція «Дерево життя». Розпис шопера	Лекція. Презентація	Учасники продовжують роботу над розписом шопера за попередніми ескізами	
02:45-03:00	Кава-брейк			
03:00-04:45	Розпис шопера	Індивідуальна практична робота під наглядом викладача	Учасники розписують шопер фарбами для тканини за своїми ескізами	
04:45-05:00	Підсумки роботи на занятті та обмін враженнями	Презентація робіт учасниками. Підведення підсумків роботи в цілому. Відповіді на питання	Учасники обмінюються враженнями, вчаться презентувати свою індивідуальну роботу, розширюють знання за допомогою додаткових питань та систематизують набуту інформацію	
ЗАНЯТТЯ 7. Розпис керамічних поверхонь				
00:00-00:15	Повторення правил техніки безпеки. Знайомство з планом роботи на занятті	Обговорення	Учасники згадують правила техніки безпеки та налаштовуються на практичну роботу	
00:15-02:45	Техніки і матеріали розпису кераміки. Сувенірна продукція	Лекція, презентація	Учасники знайомляться з техніками та матеріалами розпису по керамічних поверхнях, опановують етапи роботи	
02:45-03:00	Кава-брейк			

03:00-04:45	Розпис керамічного виробу акриловими фарбами за ескізом	Пояснення щодо етапів роботи над ескізом. Індивідуальна практична робота над власним ескізом та розписом керамічного виробу	Учасники створюють ескіз, наносять його на керамічний виріб та розписують акриловими фарбами	Можна запропонувати учасникам різні керамічні вироби на вибір
04:45-05:00	Підсумки роботи на занятті та обмін враженнями	Презентація робіт учасниками. Підведення підсумків роботи в цілому. Відповіді на питання	Учасники обмінюються враженнями, вчаться презентувати свою індивідуальну роботу, розширюють знання за допомогою додаткових питань та систематизують набуту інформацію	
ЗАНЯТТЯ 8. Сюжетна композиція в таврійському розписі. Робота над ескізом випускної роботи				
00:00-00:15	Повторення правил техніки безпеки. Знайомство з планом роботи на занятті	Обговорення	Учасники згадують правила техніки безпеки та налаштовуються на практичну роботу	
00:15-02:45	Сюжетна композиція в таврійському розписі. Розробка ескізу для випускної роботи	Лекція, презентація. Самостійна робота над ескізом	Учасники мають уявлення про сюжетну композицію; ефективно опрацьовують практичні навички роботи над ескізом олівцем до декоративного панно з таврійським розписом	
02:45-03:00	Кава-брейк			
03:00-04:45	Розробка ескізу для панно у кольорі	Індивідуальна практична робота під наглядом викладача	Учасники вчаться основам розробки ескізу для панно та створенню власних сюжетних композицій; розвивають навички розпису та підбору кольорової гами	
04:45-05:00	Підсумки роботи на занятті та обмін враженнями	Презентація робіт учасниками. Підведення підсумків роботи в цілому. Відповіді на питання	Учасники обмінюються враженнями, вчаться презентувати свою індивідуальну роботу, розширюють знання за допомогою додаткових питань та систематизують набуту інформацію	
ЗАНЯТТЯ 9. Робота над випускною композицією у матеріалі (продовження)				
00:00-00:15	Повторення правил техніки безпеки. Знайомство з планом роботи на занятті	Обговорення	Учасники згадують правила техніки безпеки та налаштовуються на практичну роботу	
00:15-02:45	Робота над випускною композицією у матеріалі	Самостійна робота під наглядом викладача	Учасники переносять свої ескізи на поверхню полотна, розпочинають роботу в кольорі	
02:45-03:00	Кава-брейк			

03:00-04:45	Робота над випускною роботою у матеріалі	Індивідуальна практична робота під наглядом викладача	Учасники самостійно працюють над власною композицією у кольорі	
04:45-05:00	Підсумки роботи на занятті та обмін враженнями	Презентація робіт учасниками. Підведення підсумків роботи в цілому. Відповіді на питання	Учасники обмінюються враженнями, вчаться презентувати свою індивідуальну роботу, розширюють знання за допомогою додаткових питань та систематизують набуту інформацію	
ЗАНЯТТЯ 10. Завершення роботи над випускною роботою				
00:00-00:15	Повторення правил техніки безпеки. Знайомство з планом роботи на занятті	Обговорення	Учасники згадують правила техніки безпеки та налаштовуються на практичну роботу	
00:15-02:45	Завершення випускної роботи	Індивідуальна практична робота під наглядом викладача	Учасники завершують роботу над власними композиціями	
02:45-03:00	Кава-брейк			
03:00-04:00	Презентація досягнень учасників курсу	Презентація випускних робіт	Учасники презентують випускні роботи, діляться враженнями від проробленої роботи	Після презентації робіт, учасник вішає свою роботу на стіну, створюючи виставку
04:00-04:30	Привітання від гостей та організаторів. Вручення сертифікатів	Привітання	Учасники отримують сертифікати, що підтверджують участь в навчальному курсі	
04:30-05:00	Підсумки реалізації навчального курсу. Огляд виставки	Підведення підсумків роботи за круглим столом. Планування реалізації набутих знань на практиці учасниками навчального курсу. Огляд виставки	Учасники та присутні обмінюються враженнями від реалізації курсу, розглядають можливості додаткового заробітку, професійного розвитку, <i>генерування нових творчих ідей, колаборацій тощо</i> та окреслюють плани на майбутнє	